

DATUM
2018-12-13
ERT DATUM
2018-09-05

DIARIENR
2018/174-4
ER BETECKNING
U2018/01831/UF

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11)

Statskontoret ger synpunkter på de delar av betänkandet som ombetts av regeringen. Vi avgränsar därför yttrandet till följande förslag:

- en utredning om ekonomisk ersättning till unga inom det kommunala aktivitetsansvaret,
- ett avslutande vägledningssamtal för elever som slutar gymnasiet i förtid eller utan examen,
- ett nationellt samordnat stöd från tre myndigheter

Ekonomisk ersättning till unga inom det kommunala aktivitetsansvaret

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att tillsätta en utredning om kommuners juridiska förutsättning att erbjuda ekonomisk ersättning till unga som omfattas av aktivitetsansvaret.

Statskontoret har tidigare i utvärderingen av regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar pekat på att det finns ett behov av att utreda vilka hinder som finns för att anpassa åtgärder efter individer. Oklarheten kring möjligheterna att ge ekonomisk ersättning till deltagare i olika aktiviteter är ett sådant hinder.¹

Avslutande vägledningssamtal för elever som avslutar gymnasiet i förtid eller utan examen

Statskontoret avstyrker förslaget om att införa avslutande vägledningssamtal för elever som avslutar gymnasiet i förtid eller utan examen.

¹ Statskontoret (2017). *Utvärdering av regeringens strategi för unga som varken arbetar eller studerar* (2017:15)

Ett lagkrav på vägledningssamtal innebär en detaljerad styrning av rektorns ansvar och arbetsuppgifter. Statskontoret har tidigare kunnat konstatera att den statliga styrningen av skolan är omfattande och har ökat i omfattning och detaljeringsgrad under senare år. Att styrningen riktar sig både mot den kommunala nivån och mot professioner i skolan medför dubbelstyrning och målkonflikter. Reglering av hur lärare och rektorer förväntas arbeta minskar också möjligheterna till lokala och individuella anpassningar.²

Enligt Statskontoret är krav på vägledningssamtal ett exempel på en statlig reglering av skolans arbetssätt som inte nödvändigtvis underlättar arbetet för att stödja alla elever. Statskontoret saknar en analys av hur kravet kan förväntas påverka de problem som utredningen har identifierat och ser en risk för att kravet blir till en administrativ börda med begränsad positiv effekt för eleverna.

Statskontoret vill i detta sammanhang istället lyfta vikten av det förebyggande arbetet för att förhindra att unga hamnar i gruppen som varken arbetar eller studerar. Ett avslutande vägledningssamtal när eleven redan har bestämt sig är sannolikt en för sen åtgärd och riskerar att bli verkningslös.

Nationellt samordnat stöd från tre myndigheter

Statskontoret avstyrker förslaget om att ge Arbetsförmedlingen, Statens skolverk och Socialstyrelsen ett gemensamt uppdrag att identifiera och föreslå åtgärder för en nationell samverkan.

Det finns generella krav på samverkan i både myndighetsförordningen och förvaltningslagen. Statskontorets tidigare undersökningar av samverkan har visat att myndigheter samverkar mycket på eget initiativ och att denna egeninitierade samverkan ofta fungerar väl. Otydliga krav på samverkan från regeringen riskerar dock att leda till frustration och onödigt tidskrävande administration. Statskontorets rekommendation har därför varit att regeringen bör begränsa styrningen av samverkan till situationer där samverkan inte har fungerat och det är viktigt att den fungerar. När regeringen styr samverkan behöver den också vara tydlig i syftet med samverkan och ansvarsfördelningen mellan parterna.³

Statskontoret anser att det i betänkandet föreslagna samverkansuppdraget är vagt och att det heller inte är tydligt motiverat vad som skiljer det föreslagna samverkansuppdraget från det redan befintliga samverkanskrav och den samverkan som finns mellan myndigheter idag. Statskontoret kan därför inte tillstyrka det.

² Statskontoret (2016). *Statens styrning av kommunerna* (2016:24) och Statskontoret (2016). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen* (2016:26)

³ Statskontoret (2016). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen* (2016:26) och Statskontoret (2017). *Frivillig samverkan mellan myndigheter – några exempel*.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och praktikant Erika Persson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Erika Persson